

I: MED MARIA MOT PINSE

Allmektige Gud, du gav dine apostler Den Hellige Ånd mens de bad sammen med Maria, Jesu mor. Hjelp oss på hennes forbønn å tjene deg trofast og ved ord og gjerning utbre ditt navns ære. Ved Kristus, vår Herre. Amen.

Det er pinseaften. Vi befinner oss i pinse-novenen, de ni dagene mellom Kristi himmelfart og Åndens komme, hvor vi leser i Apostlenes Gjerninger at de elleve holdt trofast sammen i bønn, sammen med noen kvinner, deriblant Maria, Jesu mor og brødrene hans, mens de ventet på at Jesus skulle sende dem det han hadde lovet.

I Maria ser vi, ikke bare et eksempel som vi skal forsøke å etterfølge, men – på et dypere plan – et eksempel på hva Gud vil gjøre for oss, i oss, gjennom oss. Slik er hun ikke bare et troens forbilde, men et håpets tegn for alle kristne. La oss derfor reflektere over noen scener i evangeliet som viser oss samspillet mellom Maria og Den hellige ånd i utfoldelsen av Guds frelsesplan og Jesu virke.

Luk 1,26-38: Maria ved bebudelsen

Engelens hilsen, Guds budskap til Maria, er også et ord rettet til oss:

«Vær hilset, du som har fått nåde. Herren er med deg!»

Også hver enkelt av oss har vårt personlige kall, en drøm Gud har for oss, som er en del av hans store plan for hele skapningen. Vi er ønsket og elsket inn i tilværelsen, vi er kjent og sett helt fra vårt første øyeblikk av. Gud kaller oss ved navn. Han vet bedre enn vi selv hvem vi er. Men han tvinger oss aldri. Han åpner dører og viser retninger, men lar det være opp til oss hvor vi vil gå, om vi vil svare.

Pave Frans tok utgangspunkt i denne teksten i sitt budskap til verdensungdomsdagen i 2018, og understreket sterkt engelens ord til Maria: «Frykt ikke!» Det er ofte så mye som gjør oss usikre, redde, forvirrede, som gjør at vi tviler på oss selv, på Gud, på fremtiden... og dette er helt forståelig. Likevel – ja, nettopp derfor – kan vi finne nytt håp og mot i å meditere over denne scenen, og høre ordene: «Frykt ikke! Du har funnet nåde hos Gud.» Vi tror kanskje vi ikke er bra nok, men for Gud, for hans plan med oss, er vi det, fordi han selv skaper oss og utruker oss med den nåde vi trenger, ved Åndens gaver.

Ånden kommer over Maria og Ordet unnfanges i henne, blir kjøtt og blod i henne. Når vi mottar Ånden i dåpen og konfirmasjonen, hver gang vi «inspireres», hver gang Gud puster sin hellige Ånd inn i oss, er det for at Kristus skal fødes og vokse også i oss, slik at også vi kan bringe ham til andre. En av de saligkårede munkene fra klosteret i Tibhirine, Christophe Lebreton, skriver i en preken:

Engelen sier: "Vær hilset - gled deg - du som er elsket av Gud!" Og Maria tar imot, samtykker til denne brennende glede: "Her er jeg". Hennes bevissthet har intet annet innhold: Jeg er elsket... og utenfor Guds kjærlige blikk, er jeg intet. [...] Ydmykheten alene kan kjenne Guds gave uten å holde noe av den tilbake for seg selv. Før han gir sin ydmyke tjenerinne en oppgave: du skal bli med barn og få en sønn... betrakter Gud Maria og Maria aksepterer alt det et slikt kjærlig blikk fordrer.

Gud trenger ikke et redskap, men en hjelper, en vis-à-vis. Gud ønsker en frihet som er i stand til å vie seg til hans vilje. Maria betraktes av Gud for sin egen skyld og det er fordi hun tar imot med hele seg, som kvinne, jomfru og troende, dette Blikk som ønsker at hun skal være uplettet og hellig og fullkomment vakker, at hun kan svare: "Her er jeg... " og gi sitt samtykke til Gud Fadere personlige handling, idet han

føder sin elskede Sønn i henne... for oss.

(Adorateurs dans le souffle, Editions de Bellefontaine, 2009, min oversettelse)

Joh 2,1-12: Maria ved begynnelsen av Jesu jordiske virke

*«Den tredje dagen var det et bryllup i Kana i Galilea. Jesu mor var der»
(Joh 2,1).*

Vi kjenner historien: Jesu første tegn, hvor han gjør vann til vin.

Både vann og vin er symboler brukt om Den hellige ånd. Dette tegnet omtales også som en «åpenbaring av Jesu herlighet», hvilket knytter det både til påskemysteriet (Jesu time) og derfor i Johannesevangeliets logikk, til sendelsen av Ånden.

I denne teksten ser vi hvordan Maria er tilstede blant andre mennesker, der hvor Jesus er. Hun er oppmerksom på det som skjer rundt henne, og legger merke til at det mangler vin.

Dette er naturligvis et eksempel for oss – å være oppmerksom på verden rundt oss og på andre menneskers behov.

Et interessant poeng er likevel at Maria ikke umiddelbart selv setter i gang med å prøve å fikse problemet – selv om løsningen egentlig burde være ganske åpenbar og enkel: skaff mer vin fra et eller annet sted, en butikk, en nabo eller noe...

Hun legger saken frem for Jesus, og lar ham avgjøre hva som må gjøres. Hun kommer ikke engang med et forslag – hun sier bare ganske enkelt: «De har ikke mer vin.»

Slik er Marias forbønn for oss. Hun stiller seg ikke i veien, hun handler ikke på egen hånd, hun legger ganske enkelt våre bekymringer frem for Gud.

Og dette kan også være et eksempel for oss: Så ofte mener vi at vi vet hva

som er best for andre. Vi vil gjerne hjelpe, vi vil gjerne bidra... men så glemmer vi å la Jesus – eller Den hellige ånd – får ha et ord med i laget.

Jeg sier ikke at vi ikke skal gjøre ting. Ofte er vi jo selv det bønnesvar Gud vil sende. Men det må være Guds vilje vi gjør, ikke vår. Han er den eneste som har full oversikt. Vi har ikke rett til å overkjøre andre og undergrave deres frihet, selv om vi vil det beste.

Den salige Pierre Claverie, en fransk dominikaner som var biskop i Algerie og ble drept av terrorister noen måneder etter munkene fra Tibhirine, sier i et retrett-foredrag om Maria at vi ofte vender oss til henne for at hun skal gå i forbønn for oss, slik hun gjorde for brudeparet i Kana, men at vi har lett for å glemme del to av hennes virke der (jfr. *Marie, la vivante*, Editions du Cerf, 2008, s. 191).

Hun går til Jesus og forteller ham om problemet: «*De har ikke mer vin*» (Joh 2,3). Men så vender hun seg til tjenerne og sier: «*Det han sier til dere, skal dere gjøre*» (Joh 2,5).

Det er det Jesus sier til oss, vi skal gjøre. Slik kan vi best hjelpe andre. Ved først å lytte og så handle i lydighet.

Et annet sted i evangeliet sier Jesus:

«Den som gjør min himmelske Fars vilje, er min bror og søster og mor.» (Matt 12,50)

«Min mor og mine søsken, det er de som hører Guds ord og gjør etter det.» (Luk 8,21)

Også vi kan altså, på vår unike måte, bli Jesu mor, en som bringer ham til verden – *til* andre og også *i* andre, ved å gi ham plass til å leve i dem og gi dem plass til å leve – ved å si, som Maria: «*Se, jeg er Herrens tjenestekvinne. La det skje med meg som du har sagt.*» (Luk 1,38), ved å høre på henne når hun oppfordrer oss: «*Det han sier til dere, skal dere gjøre.*»

Den hellige ånds rolle er nettopp å minne oss om alt Jesus har sagt, å lede oss til hele sannheten, å si oss det Jesus ennå har å si oss (jfr. Joh 14 og 16). Ånden leder oss i vårt daglige liv, hvis vi er åpne og lyttende. Ånden gjør Skriftens bokstav til Guds levende ord til oss i dag, lærer oss å gjenkjenne Jesus i mennesker vi møter, å skjelne Guds vilje i alt som skjer med oss.

Joh 19,25-27 og Apg 1,12-14:

Maria ved fullbyrdelsen av Jesu jordiske virke og Kirkens fødsel

I Johannes' evangelium og i Apostlenes gjerninger, som er skrevet av Lukas, finner vi også Maria tilstede ved fullbyrdelsen av Jesu virke og Kirkens fødsel – dog beskrevet på to litt forskjellige måter.

Hos Johannes, står Maria under korset sammen med noen andre kvinner og den disippel som Jesus elsket. Jesus sier til henne: «Kvinne, dette er din sønn.» Og til disippelen «Dette er din mor.»

Jesus visste nå at alt var fullbrakt, og for at Skriften skulle bli oppfylt, sa han: «Jeg tørster.» Det sto et kar der med vineddik. De fylte en svamp med den, satte svampen på en isopstilk og holdt den opp til munnen hans. Da Jesus hadde fått vineddiken, sa han: «Det er fullbrakt!» Så bøydde han hodet og utåndet. (Joh 19,28-30)

«Utåndet» kan her oversettes med «oppgav ånden» eller bare «gav Ånden». Det er blitt tolket som at Jesus, i det han dør, sender Ånden over den lille flokken samlet under korset – ikke ulik den lille flokken disipler i Apostlenes Gjerninger som holder sammen i bønn med Maria og noen kvinner. Rett etter dette åpner soldaten Jesu side med et spyd og blod og vann flyter ut, noe kirkefedrene leser som Kirken med sine sakramenter som fødes ut av

Jesu side, slik Eva ble formet av et ribben tatt ut av Adams side.

Hos Lukas, i Apostlenes Gjerninger, kommer vi tilbake til den scenen vi startet med: Maria i bønn sammen med den elleve apostlene og andre troende. Man har ofte fremstilt henne på ikoner og andre bilder midt i apostelkretsen idet Ånden kommer som tunger av ild på hver enkelt av dem. Som Ånden senket seg ned over Maria ved bebudelsen og formet Kristi legeme i hennes morsliv, slik senker Ånden seg nå ned over Jesu disipler og former Kirken, Kristi legeme i verden.

Maria er altså tilstede på en spesiell måte i det øyeblikk Gud samler oss og gjør oss til ett, til et fellesskap i Kristus ved Ånden. Derfor kalles hun Kirkens mor og de enkelte troendes mor. Johannes uttrykker det eksplisitt når Jesus på korset sier til den disippelen han elsket: «Dette er din mor» og til Maria: «Kvinne, dette er din sønn.» (Joh 19,26-27)

Denne scenen har imidlertid også en annen, videre betydning. Jesus gir oss til hverandre, slik han gir Maria og Johannes til hverandre, for at vi skal være som en familie.

«Hvor to eller tre er samlet i mitt navn, der er jeg midt i blant dem.» (Matt 18,20)

Maria ber ikke bare for oss, hun ber sammen med oss, slik som hun gjorde med apostlene. Hun ikke bare vår mor, men vår søster, en del av Kirken, en medkristen, en venn.

Slik som Gud gav henne den fylde av nåde hun trengte, helt ufortjent og fritt, for at hun kunne være den Gud skapte henne til å være, slik ønsker han også å fylle oss med nåde, slik at vi kan være de mennesker han har skapt oss til å være, strålende av Guds egen skjønnhet, «til lov og pris for hans herlighet».

*Velsignet er Gud,
vår Herre Jesu Kristi Far,
han som i Kristus har velsignet oss
med all Åndens velsignelse
i himmelen.*

*I Kristus utvalgte han oss
før verdens grunnvoll ble lagt,
til å stå for hans ansikt,
hellige og uten feil.*

*I kjærlighet
og etter sin egen gode vilje
avgjorde han på forhånd
at vi skulle få rett til å være
hans barn ved Jesus Kristus,*

*til lov og pris for hans herlighet og nåde,
som han overøste oss med
i ham som han elsker så høyt.*

*I ham har vi friheten,
kjøpt med hans blod,
tilgivelse for syndene.
Så rik er Guds nåde,*

*som han har latt strømmen over oss
med all visdom og forstand,
da han kunngjorde for oss
sin viljes mysterium,
det han gjerne ville gjøre i ham.*

*Han ville fullføre sin frelsesplan i tidens fylde:
å sammenfatte alt i Kristus,
alt i himmel og på jord i ham.*

*I ham er også vi blitt arvinger,
vi som på forhånd var bestemt til det
etter Guds forsett,
han som gjennomfører alt
etter sin egen plan og vilje.*

*Slik skulle vi være til lov og pris
for hans herlighet,
vi som alt nå har satt vårt håp
til Kristus.*

*I ham kom også dere til tro
da dere hørte sannhetens ord,
evangeliet om deres frelse.
I ham ble dere merket med seglet:
Den hellige ånd som var lovet oss,*

*han som er pantet på vår arv,
inntil Guds eget folk blir satt fri,
til lov og pris for hans herlighet.*

(Ef 1,3-14)